

MAILIS REPS: Reformi plaanid ja Keski visioon

**KIRJUTAB LASTE
KÕRVALT
ARTIKLIT:**

**Kui Kesknädal kut-
sus poliitik Mailis
Repsi toimetusse
loo juurde pilti
tegema, võttis ta
kaasa kõik oma
neli last – kuumal
suvepäeval polnud
neid parasjagu
kellegi hoolde
jätta, ning polnud
tarviski! Nii said
(vasakult)
Elizabeth, Richard,
Karl Robert ja
Henry Roger
koos emme jutuga
Kesknädala
esikaanele, ning
nad on nüüd
kindlasti kursis nii
Reformierakonna
kui ka
Keskerakonna
tulevikuga!**

Foto: Urmi Reinde

Reformierakond on harjunud, et kõik käib nende plaani järgi. Et nende nimetada on Vabariigi President, Eesti Panga president, Riigikohtu esimees, Oiguskantsler ja paljud teised tähtsad ametimed. Keegi pole kunagi „oravate“ tahtmiste vastu suutnud seista. Vahetades partnereid, on nad kogu aeg saanud ennast tugevdada. Isegi kui nad neid praegu ei vaheta, siis ikkagi käib mäng aruteludega reservist number 1, 2 ja 3 – keda vajadusel IRL-i asemel saab kasutada. Kui teised lihtsalt passiivselt ütlevad, et elu on selline ja mingi kuidas läheb, siis Reformierakond on piisavalt tugev, et oma kavandatu ka ellu viia.

MAILIS REPS
Keskerakonna poliitiline sekretär

Nüüd on Reformierakonna ideoloogid aru saanud, et varem või hiljem IRL laguneb ja Laar kaotab parteijuhi koha. Ta

ei saa hakkama „kampsunitega“, mis oli Laari olemasolu peamine õigustus Res Publica jaoks. Reformierakondlastele oleks väga ebamugav, kui nende jaoks jääksid ainsaks alternatiiviks Parts ja „äraostmatud“,

kes populismilt ületaksid kogu Reformi ennast. Kindlasti on kaalutud ka sotsiaaldemokraatide kaasamist, aga nemad on siiski jäetud teise reservi, sest hääli on neil vähevoitu. Võimalik oleks tõmmata sotsid kaasa praegusesse koalitsiooni, aga kolm partnerit kindlasti on kehvem kui kaks. Pealegi pole veel näha, mis saab „kampsunitest“.

Reformi unistus – vene partei

Seepärast on Reformierakonna peamine eesmärk laiendada võimureservi terve Keskerakonnaga. Reformile tekiks kolm alternatiivi võimul jätkamiseks, ning kõik kolm peaksid olema vähenõudlikud nii

programmistes kui ka kaadri-küsimustes.

Tekiks olukord, kus kellelegi

Läti mudelis on üks tugev venelaste partei, kellele kõik lätlaste parteid vastanduvad. Süsteem korrumppeerub sügavalt, kuna alternatiivi ei ole.

kolmest ei oleks midagi garanteeritud ning Reform saaks kõigi nendega vabalt mängida

ning neid ka omavahel üksteise vastu kasutada.

See tähendab, et ei tekiks ka ühtset opositsiooni Reformierakonnale, isegi senine sisuline opositsioon lakkaks toimimast. Reformi võimuvvertikaal oleks täielik.

Kui Ratasega (*de facto* Seppikuga) Keskerakonna ülevõtmine ei õnnestu, siis on Reformierakonnal soovunelm täiendada reservi nn „mõistlike“ keskerakondlastega, neli kuni viis saadikut, kes oleksid kompleksis sotside või „kampsunite“ või ka Res Publicaga. See tagaks Reformierakonnale piisava hulga hääli Riigikogu enamuse säilitamiseks.

Reformierakondlastele plaaniga koos või vähemalt samaaegselt

tekitatakse kõrvalt ka Vene partei Läti eeskujul. Läti mudelis on üks tugev venelaste partei, kellele kõik lätlaste parteid vastanduvad. Süsteem korrumppeerub sügavalt, kuna alternatiivi ei ole. Ning Venemaale sobib nõrk Läti ja ka nõrk Eesti. Nii nagu Läti ja Eesti poolavalikult kinnitavad, et meie ideaal on nõrk Venemaa!

Täielik lotovõit on aga Venemaa jaoks see, kui korrupsioonisilmusest päästmiseks tuleb venelaste partei võimule terves riigis. Läti on sellele punktile jõudsalt lähemas.

Loe edasi lk 5

Juhtkiri

Kreml ja Reformierakond loovad Eestisse vene parteid?

JAANUS KARILAI
Haapsalu linnavolikogu esimees

Ebakonstruktiiivse vene erakonna sünnitamine on paratamatult idariigi luureorganite tööplaanis, aga ka meie sisepoliitiliste parempoolsete poliitikute tegelik, ent kehvasti varjatud eesmärk. Vaenlase kuju lihtsustab poliitika suunamist! Ma ei tahaks uskuda, et vene kogukonna liidritega on juba tehtud lepped vene partei loomiseks – mõtlemaid töötajaid peaks KAPO-s veel olema!

Hilissügisel kipub valitsus kukkuma ja Eesti saab uue peaministri. Rahval on sellest hea meel, aga mures on Reformierakond ja idanaaber (jälgige Reformierakonna ja vene äriemeeste majandustehinguid Tallinna sadamas). Reformierakonna toiduahela kett aetakse ilmselt nii pingesse, et võib koguni Reformierakonna enda murda. Euroopa Komisjoni asepresident Siim Kallas, Riigikohus, Rahvusringhääling on üksikud meeldetuletused Reformierakonna mõjukatest infoväljadest. Kui need organid tulevikus enam reformikate jaoks ei tööta, leiab aset selle erakonna kuulsusetu häving. See toimub kiiresti. „Ilgavene parteigenosse“ Igor Gräzin mäletab hästi, kui kiirelt kukkus oma lõppfaasis kokku EKP.

Mustade Volgade ajastu lõpp oli tollasele nomenklatuurile liiga valus. „Plats puhtaks“-ideoloogia ehmatas neid tugevasti, aga selle pareeris osavalt Reformierakonna vanem vend Koonderakond. Nüüd on aga 2011. aasta sügisel tulemas rasked ajad. IRL otsib oma sisemist vaimu nii tõsiselt, et võib peaminister Ansipi tulevikule ohuks saada. See paneb topelt muretsema ka Vene luureorganid, sest liiga palju energiat panustati koostööle reformikatega ja Savisaare mahaniitmisel. Täna märgid näitavad, et „kirikuskandaal!“ oli Eesti parempoolsete, poliitilise politsei ja Vene poole initsieeritud sündmustik. Kas keegi tahab väita, et reetmine on reformikatele võõras? Oravad on juba ülbelt kuulutanud, et nemad nägid Res Publicas ainult probleeme, ja seepärast neid omal ajal ka rängalt reedeti. Ebastabiilne Tallinn pole meie poliitilises mälus ka veel tuhmunud.

KESKMÖTE: Õhutades praegu massihüsteeriat Keskerakonna juhi Edgar Savisaare vastu, tahetakse teenida hoopis muid eesmärke – kindlustada Reformierakonna võimu vankumatu jätkumine ja tagada Kremli igatsetud tugeva vene erakonna loomine, mis omakorda tekitab Eestisse sisepoliitilise nn Läti variandi.

Reformi päästeplaani A kohaselt on Keskerakonna sisse värvatud diilijaid, et ei tekiks võimalustki reformikate kukkumiseks valitsusest. Jüri Ratast on poliitilistes koridorides nimetatud ka nooreks Arnold Rüütliks, kellel on hea süda ja ilus rüht, millest täielikult piisab Reformi-hegemoonia jätkamiseks. Tunnen Ratast lähemalt ning pean Reformierakonna värbajaid kurvastama – ta pole see ullike, kes oleks nõus veerema Reformierakonna küna all. Keskerakonnal on suur võimalus jätkata suuresti ühtsena ka pärast oma kongressi ja vähemalt veel sedakorda ei õnnestu vene erakonna loomine. Kiire lõpu võib hoopis saada reformikate stagnatsiooniastast.

Reformikate päästeplaani B kohaselt topitakse IRL-i idealistidel ilmselt peagi suu täis mitmete hüvedega vorsti. See on aga muidugi liiga libe tee, sest kui „äraostmatud“ teevad äraostmist, mis avalikkuse ette tuleb, siis pühitakse nad poliitikast. Roheliste näide on ilmikas – kuigi nad said koalitsiooni toetamise eest Juhan Partsi juhitud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist 86 miljonit krooni, on nad nüüdseks unustatud. IRL-i siseelu võib reformistidele siiski üllatuslikult kehvasti mõjuda. Aga miljalgi peab ka Reformierakond oma reetmiste eest palga saama.

Peaminister Ansip naudib täna president Toomas Hendrik Ilvesega võimutäiust, täpselt nagu Vladimir Putin Dmitri Medvedeviga Venemaal. Nad tunnetavad üksteise vajalikkust ning Kreml otsib edasi teed Eestisse vene erakonna loomiseks. Edgar Savisaar on reformikatel sihikul avalikult, Kremlil – varjatult.

Lõppküsimus: kelle mängu mängivad Keskerakonna suured reformaatorid? Ma täna veel usun siiralt, et tegutsetakse ühtsena Keskerakonna nimel. Kui aga avantüüride abiga õnnestub Keskerakonna esimeest vahetada, siis võivad sellest paratamatult elkoige Reformierakond ja Kremli poliititehnoloogid.

Etturid usuvad, et saavad varsti lippudeks ja ajavad Eesti asja. Aga tegelikult kasutatakse neid ära ja ohverdatakse juba avangus. Avage silmad, kuni pole hilja! Mulle meeldib Eesti, kus pole erakonda rahvaste põhjal, vaid kõik erakonnad vaatavad Eesti tulevikku läbi ühiskonna tegelike probleemide. Tõnismäe Pronksmees löi Ansipi eduloo – peaminister soovib, et näiline sõda eestivenelastega jätkuks.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Poliitikatoimetaja Ivari Vee ivari@kesknadal.ee 6 274 573
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Eesti ootab eurovastaste ühenderakonda

End rahvuslaseks nimetav ja varem perekond Helmega seotud Terve Mõistuse Sündikaadi portaalis korduvalt arvamusartikleid avaldanud Andres Laiapea (pildil) kirjutas konservatiivses ajaveebis Infopartisan 18. juulil sellest, et Eesti vajab eurovastaste ühenderakonda.

Ta tõi välja aluspõhimõtted, millele loodav erakond peaks toetuma:

* Ühenderakond on loodud kõikumatus usus ja vankumatus tahtes kindlustada ja arendada riiki, mis on loodud Eesti rahva riikliku enesemääramise kustumatult õigusele ja välja kuulutatud 1918. aasta 24. veebruaril; mis on rajatud vabadusele, õiglusele ja õigusele; mis on kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvetele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus; mis peab tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise läbi aegade.

* Eesti on iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik, kus kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas.

* Eesti iseseisvus ja sõltumatus on aegumatu ning võõrandamatu. Eesti riigi maa-ala, territoriaalveed ja õhuruum on lahutamatu ja jagamatu tervik.

* Riigivõimu teostatakse üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel.

* Riigikogu, presidendi, valitsuse ja kohtute tegevus on korraldatud võimude lahususe ja tasakaalustatuse põhimõttel.

* Eesti loodusvarad ja loodusressursid on rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult.

* Eesti riigikeel on eesti keel.

„Need praegusel hetkel veel alles hüpoteetilise eurovastaste ühenderakonna aluspõhimõtted peaksid tooma selgesti välja, mille poolt see erakond hakkaks erinema ennast ise veel millegi pärast „rahvuslik-konservatiivseks“ nimetavast Isamaa ja Res Publica Liidust (IRL) ning teistest täna Riigikogus esindatud erakondadest,“ kirjutab postituse autor.

Laiapea sõnul demokraatia põhimõtte rõhutamine võib isegi tähendada, et selle algatuse edukaks osutumisel hakatakse Riigikogus andma vastuhääli ka Eesti sõjalistele välismissioonidele. „Praegu on teatavasti tavaks, et seda ei tehta. Näiteks eelmise aasta septembris kinnitas Kaitseministeeriumi tellitud uuring, et enamik Eesti elanikest on Afganistani missiooni pikendamise vastu, kuid vaid paar kuud hiljem kiideti see Riigikogus heaks ühegi vastuhääleta ning järgnenud valimiskampaania ajal kehtis erakondade vahel vaikiv kokkulepe seda teemat mitte puudutada,“ märkis Laiapea.

Tema sõnul tähendaks eurovastaste ühenderakonna tulek, et selised poliitikute vaikivad kokkulepped hakkavad murenema.

„Põlissoomlaste tõus on murdnud Soomes terve rea tabuteemasid, mille puhul senised juhtivad poliitilised jõud üritasid avalikke debatte vältida. Väljavaade, et midagi sarnast võib juhtuda ka Eestis, tekitab kohalikus poliitilises ladvikus loomulikult ärevust ning sellest on nüüd ka tingitud mitmesugused katsed seda ennetavate sammude ja meetmete abil ära hoida,“ leidis Laiapea.

Laanet: Kirgiisid loodavad Eesti toetusele abipolitseinike süsteemi loomisel

Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni liige ja õiguskomisjoni aseesimees Kalle Laanet (pildil) kohtus eile Kirgiisi Vabariigi delegatsiooni liikmetega ja tutvustas neile korrakaitseorganite tegevust Eestis.

Kirgiisid avaldasid lootust, et Eesti soovib tulevikus teha koostööd ning jagab nendega oma korrakaitsealaseid kogemusi.

„Kirgiisi delegatsioonis olid esindatud nii parlamendiliikmed kui ka korrakaitse spetsialistid. Suurt huvi tunti just Eesti abipolitseinike süsteemi

arengu ja olemuse vastu,“ selgitas endine siseminister Laanet. Tema sõnul tahavad kirgiisid kindlasti jätkata koostööd seadusandluse loomisel ja korrakaitseorganite usaldusväärsuse tõstmisel. Laanet ütles, et kohtumisel tunnistasid kirgiisid suurt koostöösoovi eestlastega ja et Eesti paneb oma kogemustega nende korrakaitse arengule õla alla.

Kirgiisi delegatsioon viibib Eestis terve nädala. Kohtutakse erinevate korrakaitse spetsialistidega ning osaletakse ka „Tallinn 2011“ Euroopa kultuuripealinna üritustel.

Keskerakonna Noortekogu kutsub meelevaldusele!

Kesknoored kutsuvad nii kodanike-ühendusi kui ka üksikisikuid neljapäeval, 4. augustil kell 11 – 12.00 Tallinnas, Eesti Energia peamaja ees (Kadaka tee 63)

meelevaldusele
Eesti Energia planeeritavate
elektrihindade tõusu vastu!

Miks tuleb kohale tulla?

Sest:

- * Eesti Energia hinnad on põhjendamatult kõrged ja tühjendavad elanike rahakotti.
- * Eesti Energia juhi Sandor Liive palk on Eesti avaliku sektori suurim. Selle asemel võiks elektrihinnad olla rahvale sõbralikumad.
- * Eesti Energia kui riigifirma (loe: rahvafirma) tegutseb omaenda riigi ja rahvale vastu, lähtudes kitsa ringi äriemeeste huvidest.
- * Vaatamata majandusministri Juhan Partsi arvamusel tahab Eesti Energia hindu ikkagi tõsta.

Kui Sa ei ole elektri järjekordse hinnatõusuga rahul ning tahad kuulda põhjendusi, miks meie enda riigile ja rahvale kuuluv Eesti Energia töötab meile kahjulikult, lähtudes üksnes ärihuvidest, siis tule julgelt meelt avaldama!

HIIBUSE NÄDAL

Niiditõmbajad astusid lagedale

Mõned salaasjad võitluses Keskerakonna esimehe koha pärast said möödunud nädalal avalikuks. Selgunud on, et need lahingud, mida meedias peetakse, said alguse kaugelt väljastpoolt Keskerakonda.

ÜLLE JUHT
Keskerakonna Valgamaa piirkonna juhatuse liige

Kõige lobedama sulega oli Eesti Päevaleht, kes lobises välja, et tegelikult treenib noort Ratast poliitiliselt respublikaan Ott Lumi, kes on parempoolsete ridades kindlasti tunnustatud mees. Tema pumpas üles Res Publica ja oli selle tegus peasekretär kuni päevani, mil parlamendis sai teatavaks respublikaanide pedofiilia-skandaal. Siis kadus Lumi Riigikogust. Nüüd on ta jälle poliitikas tagasi ja aitab jõudumööda kaasa Keskerakonna lammutamisele, või nagu respublikaanid ütlevad – „uuendamisele“.

„Murrame läbi“-luigelaul
Kas Res Publica kasvatab enesele uut partnerit?

Respublikaanid teavad, kuidas müüa uut brändi, nii et inimesed tormavad seda ummisjalu valima. Peasi, et see ei manduks poliitika-huviliste poiste luigelauluks „Murrame läbi“, mida kunagi esitasid Urmas Reinsalu ja Carmen Kass, kui nad koos hääli püüdsid!

Sama mõtet on Delfi poliitblogis arendanud isamaaliitlane Liisa Pakosta, kui ta tunnistab, et Ratase võit oleks imehea. Ainult ta unustab ära, et ka Edgar Savisaar on Tallinnas Res Publicaga koalitsioonis olnud ning mõlematel koalitsioonipartneritel jagus tookord sellele ühendusele ohtralt kiidusõnu.

Seppik, Tarand, Ilves
Huvitav oli ka nädala teisel poolel Eesti Raadios Ain Seppiku antud intervjuu, kus ta ründas Indrek Tarandit ja väi-

tis, et tal pole presidendikandidaadina mingeid väljavaateid. Lõhnab selle järele, et Jüri Ratase kandidatuur Keskerakonna parteikongressiks pandi üles ainult selleks, et summutada avalikkuses võitlust Ilvese presidendikoha pärast. Tõmmata tähelepanu presidendivalimistelt kõrvale. Seppik arvab, et keskerakondlased ei saa toetada Tarandit, sest see olevat Keskerakonna kohta halvasti öelnud. Kas Seppikul on jäänud mulje, et Ilves on Keskerakonnast ainult head rääkinud?

Näib, et Keskerakonnas hakkavad nüüd pead tõstma need seitse tegelast, kes Keskerakonna volikogus Tarandi ülesseadmise vastu hääletasid. Kui mõned nende hulgas kavatsevad tõesti reeta Riigikogus Keskerakonna volikogu poolt ülesseatud kandidaati, siis kas ei teinud Seppik intervjuus just selles suunas ettevalmistustööd?

Kui on olemas üks riigiametnik, kes on sõandanud Reformierakonna vastu häält tõsta, siis on see Indrek Tarand.

Tänases ühiskonnas väga paljud lipitsevad ja koogutavad Reformierakonna ees, ning selliste inimeste jaoks käib hea tooni hulka ka Tarandi mahategemine. Tarand on ju kehastunud anti-reformikas! Võib-olla on ta seda ka kõige reformimeelsema keskerakondlase Seppiku jaoks?

Ülle Juht kirjutab, et Jüri Ratase kandidatuur Keskerakonna parteikongressiks pandi üles ainult selleks, et summutada avalikkuses võitlust Ilvese presidendikoha pärast, tõmmates nii tähelepanu presidendivalimistelt kõrvale.

Foto Facebookist

Keskseeniorid toetavad Savisaart erakonna esimehena

Keskerakonna Seenioride Kogu juhatus arutas kandidaatide esitamist erakonna XIII kongressile. Vastu võetud avalduses toetatavad keskseeniorid esimehe kohal Edgar Savisaare jätkamist.

“Keskerakonna Seenioride kogu juhatus toetab Keskerakonna kongressil Edgar Savisaare kandidatuuri erakonna esimehena, sest tema on üks nendest, kes seisid Eesti riigi taassünni juures 20 aastat tagasi. Keskerakond vajab Savisaare poliitilist kogemust ka tänases keerulises majanduslikus ja poliitilises olukor-

ras. Ebakindlus euroala finantsturgudel ja majanduse loodetust aeglasem taastumine nõuavad ka Eestis tarku, kogu rahva toimetulekut suunavaid otsuseid, mis eeldavad poliitilist elukogemust,” seisab avalduses.

“Eesti Keskerakond on erakond, kes on alati muret kandnud ka nende pärast, kelle

majanduslik olukord on raskem. Kuna pensionid ja palgad ei ole vahepealsetel aastatel tõusnud, süveneb vaesus ja ligi kolmandik lastega peredest, pensionäridest ja puuetega inimestest elab allpool vaesuspiiri. Erakonna esimees Edgar Savisaar on korduvalt nendel teemadel sõna võtnud ja pensionide tõusu eest jõuliselt võidelnud. Parimaks näiteks on Tallinnas kehtestatud 1200 kroonine (76,69 eurot) pensionilisa, mis on eakatele suureks abiks tänases

majanduslikus olukorras.”
“Juhatuses soovime näha tragisid ja aktiivseid noorema põlvkonna poliitikud ning neid, kes tahavad ja suudavad mõista ka vanema põlvkonna muresid.”
Seenioride kogu kandidaadid juhatus liikmeteks on Jüri Ratas, Kadri Simson, Mailis Reps, Viktor Vassiljev, Ester Tuiksoo, Aivar Riisalu, Arvo Sarapuu, Kalev Kallo ja Toomas Varek.

KE pressiteade

Terane mõte

„Kas mõni Eesti haige aju võib Norra-laadse kuriteo plaani hellitada? Kindlasti. Kui aastaid kestev ajakirjanduslik rünnak mõne erakonna ja ta juhi vastu peaks pädima missiooni luulust kantud verise omakohtuga, siis see tagajärg mind küll imestama ei paneks.“

Arst ja filosoof VALDAR PARVE
Eesti Päevalehes 27. juulil

IT-turvalisuse ekspert USA-st ei usu e-hääletuse ohutusse

18. juulil saabus Eestisse USA e-valimiste ja IT-turvalisuse ekspert dr Barbara Simons, kes koos Tallinna linnapea Edgar Savisaarega osales raamatu „Tänane internet ei ole e-valimisteks valmis“ esitlusel. Dr Simons on üks selle raamatu autoreid, ja lisaks pidas ekspert Tallinnas ja Viljandis avalikke loenguid e-valimiste teemadel ning vastas kuulajate rohketele küsimustele.

Dr Barbara Simons märkis raamatuesitlusel Tallinna Raekojas, et maailmas on palju teadlasi, kes töötavad internetihääletuse turvalisemaks muutmise nimel. Paraku on tema sõnul e-hääletuse puhul suuri riske, mistõttu ei saa sellist valimisviisi turvaliseks pidada.

Edgar Savisaar ütles esitlusel, et raamatu avaldamise idee sai alguse e-hääletusele pühendatud omavalitsusfoorumilt käesoleva aasta aprillis. Ta mõõnis, et inimesi, kes e-valimiste sisust teavad, pole palju. Nüüd on aga mitmed teadlased, poliitikud jt ühiskonnategelased nii Eestis kui ka USA-s ärganud. Savisaar nimetas diskussiooni e-valimiste ohtudest ja riskidest väga vajalikuks, ning lubas, et see jätkub edaspidigi.

Oma doktorikraadi kaitses Barbara Simons mainekas California Ülikoolis (Berkeley). Dr Simons oli selle raporti kaasautor, mille tulemusel USA Kaitseministeerium lõpetas seoses turvalisus-riskidega oma interneti teel hääletamise projekti. Simons töötab aastaid IBM-i uurimiskeskuses. Ta on pärjatud mitmete ja erinevate arvutivaldkonna auhindadega. Tema nimel on mitu patenti ning 2012. aastal annab ta USA-s välja e-hääletuse turvalisuse teemalise raamatu.

Tekst ja fotod Indrek Veiserik

AUTOGRAMM: Dr Barbara Simons annab prof Rein Ruutsoole raamatusse autogrammi.

Raamatu „Tänane internet ei ole e-valimisteks valmis“ andis välja Tallinna linn ning seda võivad huvilised küsida linnavalitusest: vahendavad abilinnapea abi Keidi Võsu tel 6404 109 ning raamatu projektijuht Siret Kotka meiliaadressilt siret.kotka@tallinnlv.ee

Tänane internet ei ole e-valimisteks valmis

Ettekanded, artiklid, arvamused

AMETLIK TEADAANNE

Riigikogu
erakorraline
istungjärk

Riigikogu esimees Ene Ergma kutsus vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele, Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele ning Vabariigi Presidendi valimise seadusele 62 Riigikogu liikme ettepanekul kokku Toompea lossi istungisaali Riigikogu erakorralise istungjärku **29. augustil 2011 kell 13.** Istungjärku päevakorras on Vabariigi Presidendi valimine.

VÕRUMAA PIIRKONNA SUVEPÄEVAD

20. augustil
kell 18.00

Suvepäevi peetakse Kirsi talus, Kääpal, Võhandu puhkekeskuses. Osalemistasu 6 eurot.

Osavõtust teatamise viimane kuupäev 10. august.

Transport Võrust, Oja 1 väljumine 17.45

Info tel 52 58 615

Põlgastesse simmanile!

22. juulil kell 18

Keskerakonna Põlva piirkonna suvesimman Põlgastes Tiigi talus (suuna-viidad!) Jõukohased võistlused. Ansambel. Kaasa võtta piknikukorv, saab grillida, aga on ka tasuta supp. Osavõtumaks 2 eurot.

Info tel 51 78 22 Anne

Reps: Reformi plaanid ja Keski visioon

Algus esilehel

Reformierakonna peaideoloog Rain Rosimannus on järjest teinud katseid valimistel Vene nimekirju üles upitada, et need võtaksid Keskerakonnalt hääli. Tema ei ole kunagi peljanud koostööd koganeitega, sest sellised Vene liidrid on olnud kergesti ostetavad (nii nagu Rohelisedki, kes väikese riigieelarvelise eraldise eest olid valmis hääletama mille poolt iganes).

Isegi Savisaare jätkamisel säilib risk, et selle Riigikogu lõpuks lähevad venelased valimistele oma parteiga, väites, et Savisaar ja Keskerakond on nõrgestatud ja neil on eraldi šanss saada rohkem hääli. Kui Kaitsepolitsei ei ründa neid samamoodi nagu seni Keskerakonda, siis võivad nad kümme korda kohta saadagi.

Sel juhul on Reformierakonnal vaja uut näilist vastukaalu retooriliste rünnakute objektina. Nime poolest Vene partei on palju mugavam vastane kui seda seni on olnud Keskerakond.

Kui venelased muutuavad liiga tugevaks, ei kõhelda nende kärpimiseks rakendamaks poliitiliselt motiveeritud majandus- ja õigusrepresioone, lõikamaks ära sponsooreid, avamaks kriminaalasuju.

Samas on Vene partei kindlasti uus kaart Venemaa käes, mille tekitamisele oma võimuvõimendust kaasa Reformierakond. Sellega konstitueeritakse rahvuslik lõhe, mille vältimisele olid aktiivselt või vähemalt passiivselt suunatud kõikide Eesti suurimate erakondade jõupingutused alates taasiseisvumisprotsessi algusest kuni pronksiöödeni, kui Reform legitimeeris rahvusliku vaenu ekspluuteerimise valimisvõitlusesse.

Reform tahab kontrolli Tallinna üle

Kui Ratas saab Keskerakonna esimeheks, siis kaasatakse Reformierakond *de facto* Tallinnas võimule, aga seejuures talle enne valimisi isegi valit-

susvastutust üle kandmata. Vormiliselt jätkuks *status quo*. Savisaar võib isegi säilitada linna napea koha, kuid suurte sisuliste järeleandmistega Reformierakonnale.

MAILIS REPS:

Kui Keskerakonna esimehena jätkab Savisaar, üritatakse mõni aeg pärast partei kongressi tõsist võimupööret Tallinnas – kui õnnestub leida ülejooksikuid Keskerakonnast.

Kui Keskerakonna esimehena jätkab Savisaar, üritatakse mõni aeg pärast partei kongressi tõsist võimupööret Tallinnas, kui õnnestub leida ülejooksikuid Keskerakonnast. Sellele eelneb propagandistlik

turmtuli – Savisaart tuleb nüüd peksta lõpuni, kuni ta on nõrk.

Õnneks ei ole Reformierakond ainus osaleja poliitikaareenil. Reformierakonna põhiline hirm on võimalik Tarandi partei. Selle tekkimine sööks ilmselgelt „oravate“ valijaskonda. Sõltub sellest, kuidas Tarand ise vastu peab. Seni on ta olnud meedia pailaps ja mulle näib, et kui teda ajakirjanduses laiemalt ründama hakati, siis häiris see teda väga. Ka facebookis ei tulnud tal kaugelt nii palju toetust nagu anti Andrus Veerpalule. Nähtavasti ei saanud Tarand aru, et palju hääli nõuab ka palju tööd.

Veelahe Eesti poliitikas on suhtumine Tarandisse. Reformil on enda *status quo* jaoks vajalik iga hinna eest Ilvese jätkamine. Tarandi baasil tekkis mistahes parteist laiem grupeering, kelle tegevust ei kontrolli enam Reformierakond, võib-olla on võimalik isegi avalik Reformi vastane

koalitsioon. Sinna võiksid kuuluda tõepoolest kõik peale Reformierakonna. Isegi see osa sotsidest, kes pole Ilvese ja Reformi orientatsiooniga. Muidugi toimub nende tulek raskelt. Kui anda sotsidele valida, siis läheksid nad pigem kaksikliitu Reformiga kui kolmikliitu Reformi vastu. Kaksikliit Reformiga tundub neile usaldusväärsem, kolmikliit riskantsem.

Kuna seisame Keskis sotsidega paljuski samade asjade eest, siis muretsevad nad, kas tunnustus saavutatu eest ei lähe siiski tugevamale Keskerakonnale või populistlikumale IRLile.

Võrreldes sotsidega on respublikaanid küpsemad oma arusaamades Reformi kombinatsioonidest. Res Publica on ainus jõud, kes soovi korral suudab veel häirida Reformi meediapositione. Samas vajab Res Publica tasakaalupunkti nihutamiseks Reformi vastu kõikide ülejäänute koostööd.

Mailis Reps

Noortel Eestis perspektiivitu tulevik

Kesknädal kirjutab 13. juulil sellest, et Keskerakonna noortekogu Pelgulinna klubi esimeheks valiti Andres-Marius Rosenblatt. Keskerakonna Põhja-Tallinna osakonna juhatuse liige, Põhja-Tallinna linnaosavanema asetäitja Olga Ivanova hinnangul on noorteklubi etteotsa valitud Andres-Marius Rosenblatt tubli ja lootustandev noormees. Avaldame temaga tehtud lühiintervjuu.

Andres-Marius, miks otsustasid kandideerida Pelgulinna noorteklubi juhiks?

Soovin väga, et meie imeilus piirkonnas tegutses aktiivselt selline tore noorteklubi. Otsustasin kandideerida sellepärast, et mul on palju huvitavaid mõtteid, mida võiks Pelgulinna noorteklubis rakendada. Näiteks ellu kutsuda piirkonna noorte poliitikute seminar, kus oleks võimalik saada poliitilisi teadmisi ja osaleda huvitavates diskussioonides, kohtuda tuntud poliitikutega jne.

Millal noorteklubi asutati?

Asutatud on see päris ammu aega tagasi, aga viimastel aastatel pole siin midagi toimunud. Mul on hea meel, et Põhja-Tallinna piirkonnas on piisavalt noori, kes soovivad aktiivselt tegelda ühiskondlike küsimustega.

Millised on sinu peamised eesmärgid uues ametis?

Eesmärgid, mille nimel tööle hakata, on taastada ja elavdada klubi tegevust ning pöörata tähelepanu uute liikmete, eelkõige eestikeelsete noorte värbamisele klubisse ning ka

Keskerakonda.

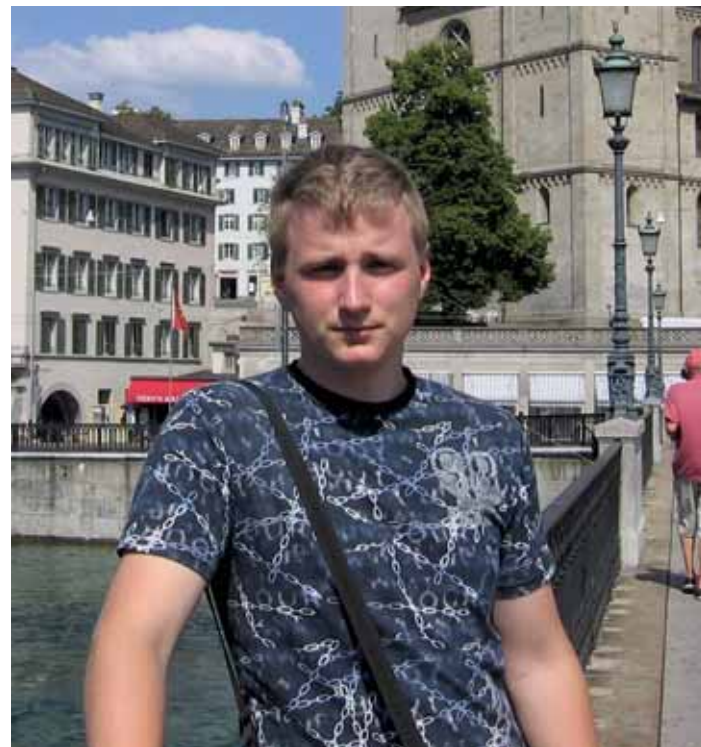
Pelgulinna Noorteklubi esimene üritus toimub Stroomi rannas 30. juulil (*Intervjuu sai tehtud 18. juulil – Toim.*), kus tahame läbi viia koristustalgud. Noorteklubi kutsub üles ka kõiki teisi linnakodanikke lööma käsi külge, et Stroomi rand võimalikult kiiresti vetikavabaks saada. Kõik, kel soov kaasa lüüa Pelgulinna noorteklubis, võtke meiega julgelt ühendust!

Kust oled pärit ja millega varem tegelesid?

Olen pärit Tallinnast, lõpetasin 2008. a Tallinna Kunsti- ja Gümnaasiumi. Tänavu lõpetasin Euroakadeemias rahvusvaheliste suhete teaduskonna.

Kas iseseisvat elu alustaval noorel on täna Eestis lihtne? Millised on noorte peamised mured?

Noorel inimesel on väga raske alustada iseseisvat elu Eestis. Madal töötaasu ei kata õpingutele tehtud kulutusi, elatus- taseme inimväärseks muutmiseks on tulevik perspektiivitu. Kui avanes tööhõive vaba liikumine, selgus, et kaotajad on need riigid, kes ei suuda luua vastuvõetavat palga- ja

MEGAPOLIITIK JA NOORPOLIITIK:
Andres-Marius Rosenblatt ütleb, et tema pooldab Keskerakonna juhi kohale Edgar Savisaart, sest kui Jüri Ratas on tugev noorpoliitik, siis Savisaar on megapoliitik!

sotsiaalpoliitikat; võitjad aga riigid, kes selle ära kasutavad. Välisriikide esindajad nägid võimalust saada ilma kulutusi tegemata Eestist hästikoolitatud tööhõuju.

Kui suur hulk sinu tutvusringkonnast on otsustanud pärast kooli lõpetamist välismaale elama ja töötama minna? Mis on nende peamine lahkumise põhjus? Pärast paljud minu tutvusringkonnast on ära sõitnud

välismaale. Kuna nende arvates pole mõtet siin oma aega raisata, sest teistes riikides pööratakse rohkem tähelepanu noortele ja nende tulevikule.

Miks sa ei soovinud Keskerakonna asemel ühineda näiteks Reformierakonnaga? Kiidab see erakond ju end väga noortesõbralikuks?

Arvan, et iga mõtleval inimene pooldab kainen ja mõistlikku

poliitikat, sellepärast pooldangi Keskerakonda. Kahjuks praegune ajakirjandus ei kajasta päris õiget infot. Ja päris paljud inimesed usuvad seda, mida kirjutatakse ajakirjanduses. Reformierakonna poliitika on Eesti riigile laastav. "Tänu" nende poliitikale lahkub Eestist üsna palju andekaid noori ja spetsialiste.

Millised on väärtused, mille eest peab Keskerakond seisma ka tulevikus?

Keskerakonna noorsoopoliitika põhieesmärgiks on luua kõikidele Eestis elavatele noortele tasakaalustatud sotsiaalsed, majanduslikud ja võrdsed hariduslikud võimalused, mis aitavad neil alustada täisväärtuslikku vastutustvõimelist elu.

Kuidas kommenteerid seda, et Jüri Ratas kandideerib Keskerakonna esimeheks?

Jüri Ratas on tugev poliitik, aga kindlasti ei ole ta praegu veel päris küps selleks, et saada erakonna esimeheks. Erakonna esimeheks saada tahtjal peab olema seljataga ikka väga suur elukogemus. Mina isiklikult pooldan Edgar Savisaart. Ta on megapoliitik, kes oskab Keskerakonda juhtida praegusel raskel ajal.

Küsis Indrek Veiserik

Riisalu: Tarandi kandideerimine näitab Keskerakonna tugevust

28. juuli Vikerraadio saates „Uudis+“ oli suvekülaliseks staažikas keskerakondlane ja Keskerakonna aukohtu esimees Ain Seppik, kes muude teemade seas rääkis ka Indrek Tarandi presidendiks kandideerimisest. Kesknädal uuris nüüd Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni liikmelt ja Indrek Tarandi sõbralt Aivar Riisalult, mida tema arvab lähenevatest presidendivalimistest.

Ain Seppik väitis Vikerraadios, et Tarandi kõnes ei olnud mingit programmist seisukohta, ka mitte seda, mida ta presidendina teistmoodi teeks? Kas Sa oled selle väitega nõus?

See väide ei ole kindlasti õige – võtame näiteks Indrek Tarandi seisukohavõtud Keskerakonna volikogul esinedes. Seal ju kumalgi väga hästi läbi arusaamad, mis Eestis oleks hetkel vaja resolutsioonilt paika saada: tööpuudus ja väljaränne, demokraatiast võõrandumine ja presidendit institutsiooni loomine tõelise institutsioonina. Teisisõnu, vaja on sisse viia presidendit otsevalimised. Mis räägib eriti Tarandi kasuks – tema ülisuur toetus Euroopa Parlamendi valimistel ja tema hea kogemus erinevatel ametikohtadel, seda nii sise- kui ka välispoliitikas.

Tarandi kandidatuuri vastased nii Keskerakonna seest kui ka väljast ei pea tõesti otsima selles idees mingit salakavalt märki. Nad võiksid hoopis aru saada, et ühe erakonna suurust näitab võime tuua presidendikampaaniasse inimene, kes on selgelt erakondade ülene. Ja see ongi ju presidendit institutsiooni mõte ja olemus – president peab olema erakondade ülene!

Minu meelest on salakaval või õigemini suisa traagiline see, et valitsus ja neile lisaks sotsid näevad meie praegust presidenti kui isiklikku omandit. Tarandiga mingil juhul nii olla ei saaks – kordan, Tarand ei ole ühelegi erakonnale – ja veel vähem ka Keskerakonnale – mugav kandidaat. Aga tõeline erakond peabki mõtlema riigimeheliikult, mitte oma kitsastest huvidest tulenevalt.

Seppik väidab, et Tarand ei ole teinud Keskerakonnaga koostööd. Kas oled samal arvamusel?

Oponendid, kes väidavad, et Indrek Tarand pole teinud Keskerakonnaga seni mitte mingit koostööd, väidavad suhteliselt õigesti. Oluline on aga märkida, et see koostöö pole olnud võimalik ega ka vajalik, sest siiani on lihtsalt käidud täiesti erinevaid teid pidi.

Küll aga pole õige juba ennatlikult tekkivat koostööd välis- tada, sest nii Keskerakond kui Indrek Tarand on väljendanud muret ühesuguste probleemide kohta – ma veel kord

nimetan: tööpuudus ja väljaränne, demokraatiast võõrandumine ja presidendit institutsiooni loomine tõelise institutsioonina.

Võib-olla kõige olulisem küsimus – kas Tarandi kandideerimine võib viia Ilveselt häälil ära?

Keskerakonna tugevust näitab

valitseva olukorraga rahul. Isegi kui tulemus kujuneb selliseks, nagu seda pidevalt ennustatakse, on Keskerakond näidanud, et ühiskond saaks ennast ravida, kui tal selleks väiksemgi sisemine soov on. Meie tugevad vastased väljastpoolt erakonda on täna üsna erutatud seisundis, mis annab selget kinnitust, et nad ei usu ka ise valitud tee õigsusse. Annab ka kinnitust, et ühiskond on demokraatia mõttes kinni jooksnud ja tagatubade otsustajate mõju üleüldisele riiklikule korraldusele on liiga suur. Meie eesmärk on saada Eestile

RIISALU: Keskerakond on ühiskonnale liiga vajalik, et lasta end lõpuni nõrgestada meie vastastel, kes vahendeid valimata manipuleerivad kodanike mõttemaailmaga.

Tänased võimalolijad on päris kindlasti mänginud nii iseenast kui ka kogu riiki olukorda, kus vajadus uue poliitilise jõu järele on selgelt olemas. Indrek Tarandit isiklikult väga

erakonna ja ka Keskerakonna kunagised liikmed kõrvale jäävad. Aga Indrek Tarandit selle erakonna esimehena ma hetkel veel ei näe. Ja kui temast saaks president, siis ei oleks see isegi võimalik. Keskerakonnale soovin ma siiralt meelekindlust, et saaks võimalikuks hea koostöö võimalike vanade partnerite, ja mis seal salata, ka ilmselt tekkiva uue poliitilise jõuga. Keskerakond on ühiskonnale liiga vajalik, et lasta end lõpuni nõrgestada meie vastastel, kes vahendeid valimata manipuleerivad tavakodanike mõttemaailmaga, peites tege- likud probleemid

ÕILIS EESMÄRK: Aivar Riisalu (pildil paremal) peab oma sõbra Indrek Tarandi presidendikandidaadiks seadmise eesmärgiks kaitsta rahvast valitsejate tobedate seaduste vastu. „Indrek oleks erakondade ülene president,” on Riisalu veendunud. Foto Scanpix

see, et mõistame, et täna välja tulles selgelt Keskerakonna taustaga kandidaadiga me valitsevat olukorda ei muudaks. Tulles aga välja kandidaadiga, kes oma sisulistelt omadustelt on tugev presidendikandidaat ja andes talle Keskerakonna toetuse, anname me võimaluse ka teistele otsustajatele oma sisemaailmas analüüsida, kas Eestis ikka on kõik hästi.

Kui Riigikogu liikmetel on kaks tugevat valikut ja nad jäävad hääletuskabiini oma südametunnistusega kahekesi, siis ei saa täna küll keegi kindlalt väita, et kõik praeguse presidendit toetajad on

president, kes ei ole ei Keskerakonna ega ka mitte ühegi teise erakonna kõneisik, vaid seisaks kindlalt ja sõltumatult valitsusparteide ja rahva vahel. Meie eesmärk on saada Eestile president, kes kaitseks oma rahvast valitsejate tobedate ja vahel põhjendamatu seaduste eest. Minu meelest õilis eesmärk.

Paljud ennustavad, et enne järgmisi parlamendivalimisi, loob Tarand uue partei. Kas sellest parteist võib Sinu arvates saada Keskerakonna liitlane Eesti poliitilisel maastikul?

hästi tundva inimesena julgen ma aga kinnitada, et tema selle partei loomise juures aktiivset rolli kindlasti mängida ei kavatse. See partei loob ennast ise täna väga mitmete olukorras pettunud poliitiliselt aktiivsete inimeste baasil. Ajalool on olnud korduda ja ma näen tänastes protestides midagi, mis meenutab kunagise vabadussõdalaste liidu hõngu. Toome näite meie põhjajanaabritel, kus rahvusradikaalne Põlissoomlaste liikumine oli väga edukas. Sellesse protsessi kaasatakse rahvaliitlasi, isamaalasi; ei saa kindlalt öelda, et Reformi-

Keskerakonna materdamise kardina taha. Loodan südamest, et 15 aastaga 5 rikkama riigi hulka ei looda valija enam tulevikus pääseda. Valija peaks aru saama, et jutud lagunevast eurosooniist ja hoiatused, et majanduskriis ei ole kaugeltki mitte lõppenud, kipuvad tänases Euroopas tõeks osutama. Aga need on juba majanduse jutud ja nendest räägime varsti niikuinii.

Intervjueritud Taavi Pukk

Taasiseseisvumise 20. aastapäeva bowlingu-turniir 2011 MTÜ Keskpäeva rändkarikale

MTÜ Keskpäev kutsub pühapäeval, **21. augustil kell 9.30-12.00** osalema Kuulsaali II ja III korrusele (Mere pst 6, Tallinn) traditsioonilisele bowlinguturniirile.

Ajakava:

9.30-10.00 Saabumine, jalatsite vahetus, radade loosimine, proovivisked
10.00-12.00 võistlused

Võisteldakse võistkondlikus ja individuaalses arvestuses. Paremus selgitatakse 2 mänguga. Võistkonnas on 4 mängijat. Võistkond võib olla sega- või ainult naised või ainult mehed. Võistkondlik paremus selgitatakse võistkonna liikmete individuaalsete tulemuste summa põhjal. Individuaalne paremusjärjestus selgitatakse naiste ja meeste arvestuses.

Autasustatakse kolme paremat nais- ja meesmängijat ning võistkonda. Kõigile osavõtjatele diplom. Võistluse tulemuste arvestust peab Kuulsaali personal. Osavõtt tasuta.

Osavõttust palume teatada hiljemalt kolmapäevaks, 17. augustiks

Aare Metsjärvele

telefon: 53 33 73 60
e-post: aare.metsjarv@mail.ee

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5

www.kesknadal.ee

Valimiste saaga

Valdo Randpere ironiseeris Õhtulehes (20.07.2011) Tallinna TV uudistesaste üle, kus väideti, et e-hääletamine on kuritegu riigi ja rahva vastu. Ometi nii see on. Ükski demokraatlik riik ei kasuta hääletamissüsteemi, mis pole turvaline ja võimaldab valijate hääletage kontrollimatult manipuleerida. Eestis toimunud e-hääletamine näitas kujukalt, kuhu hääled „maandusid“.

Kahjuks ei ole see ainus tegur valimistulemuste kujunemisel – meil on ka tuntav osa elanikke, kel puudub arenenum mõtlemis- ja analüüsvõime. Teisiti öeldes, ajudeta inimmass tegutseb nagu robot. Programm, mida neile päevast päeva sisestatakse, on ääretult naiivne ja olemuselt isegi kuritegelik: „Kõigi teid tabanud hädade põhjus on oma Keskerakonnaga Savisaar, ta püüab riiki venelastele maha müüa!“

Neid naiivseid asotsiaale ja eluheidikuid on piisavalt, kes valitsuse poolt lendu lastud iga sõna võtavad tõena ja hääletavad võimulolevate erakondade poolt, andmata endale aru, et tegelik hädade põhjustaja on rahvast irdunud

IRL-lik ja reformierakondlik valitsus, kes on riigi majanduse laostanud.

Veel üheks kuriteoks riigi ja rahva suhtes on see, et valitsuse tasandil puuduvad Eestil suhted idanaabriga. Sealse põhjatu turu ja transiidi kaotamine on maksma läinud sadu miljoneid dollareid saamatajäänud tulu ja kümned tuhanded töötud on pidanud siirduma võõrsile.

Kuritööde ritta võib arvata ka Eesti kroonist loobumise ja ebastabiilse euro kasutuselevõtu, mille tagajärjeks olev hindade tõus süvendab vaesuse kasvu.

Pärast valimisi tehti valitsuse koosseisus küll mõned vangerdused, kuid riiklikul tasandil see ilmselt midagi ei muuda.

Lõpuks peab tõdema: kui Eestis oleks õigusriik, siis tõeliselt demokraatliku riigikorralduse juures „imetleksid“ mõnedki valitsuserakondade juhtfiguurid rootsi kardinaid, mille nad on kuhjaga ära teeninud.

Elmar Hollmann, Kärdla, Hiiuma maakond

Prügirahade ümberjagamine – mille nimel?

Teatavasti on olemas seadus, mille kohaselt meie, tiheasustusega elukohtades asuvate majade omanikud, peame iga 28 päeva tagant laskma oma prügikasti tühjendada ja kinni maksma kõik prügiautode sõidud, olgu siis need täis- või tühisõidud. Kindlasti ei ole enamik majaomanikest nõus prügifirma (olgu see Veolia või mõni teine) tühisõite kinni maksma. Ei teki ju nii palju prügi, et nelja nädalaga saaks konteineri täis, olgu see nii suur või väike kui tahes.

Meie, Rapla elanikud, tegime vastavad avaldused vallavalitsusse ja lootsime, et nüüd on asjad korras, s.t et prügi veetakse üks kord kvartalis.

Viime ju klaasi klaasikonteinerisse, metalljätmed müüme metalli kokkuostu, paberi ja riidetükid põletame ära pliidi all või ahjus. Ja kõik kõdunemisvõimeline läheb kompostihunnikusse – mullast oled sa võetud ja mullaks pead sa jälle saama...

Nii polegi prügiautode sõidud keskkonnanõu eesmärke teenimas, vaid on keskkonnareostus prügifirmade kasumi nimel. Majandussurutise aegu on see eriti küüniline, kui Europarlament võtab vastu seaduse, mis mõnitab meid, majaomanikke, kellest enamik on pensionärid ja kelle sissetulek on mitte kümneid, vaid isegi sadu kordi väiksem kui ametnike endi palk kõigi soodustustega kokku.

Mind on Veolia ähvardanud, et kui ma kõiki nende tühisõite kinni ei maksa, avalikustatakse minu nimi ja ma saan kaela

tohtud trahvid; isegi kohtusse on lubatud mind anda.

Minu ettepanek on selline: maksame korralikult ära kõik juuliku arved, kuid augustiarved jätame maksmata ja kogume need vallavalitsustesse, sealt lähivad need edasi maakonna keskkonnakaitse osakondadesse. See tähendab – **kutsun üles kodanikuallumatusse**.

Mis prügifirmadel üle jääb? Sõita, kusjuures raha ei saa, või

käinud ja nende pissivat poissi oma videosse võtnud, zuumides teda nii lähedale, et ta oleks võinud mulle kaamerasse lasta.

Olen väga hea meelega nõus mõne lõbusa selli kaasa võtma, et siis kordamööda autot juhtida. Sõit võiks toimuda septembris või oktoobri alguses, olenevalt sellest, kuidas need „nõuded“ kokku koguda jõutakse. Rapla vallavanem Alar Mutli on lubanud mind toetada

Prügiveedu käib Eestis globaalsel tasemel – Veolia on ülemaailmselt tegutsev kontsern.

mitte sõita, ja samuti raha ei saa? Meid kõiki nad kohtusse anda ei jõua, ja nii võiksidki nad pankrotistuda nii ühel kui ka teisel juhul. Kui Europarlament just seda taotleb, siis mingugi nii!

Kui need prügifirmade arved on maakondadesse kokku kogutud, võime kokku leppida, kuidas ma need oma auto järelekasutusse saan, et Brüsselisse ära viia.

Olen paaril korral Brüsselis

autokütusega. Loodan, et ka teised seda teevad.

Kindlasti käime ära Waterloo lahingupaigas, kus Napoleon Bonaparte pani oma viimases lahingus „magama“ 50 000 sõjameest ja ise ära põgenes. Ligi 50 meetri kõrgune mägi on memoriaalile, mille tipus tohtu lõvikuju, kokku kantud nende sõdurite 50 000 lese poolt – ühenduses peitub jõud.

Mihkel Tammelaan, Rapla

Dant

KARL LUST, SDE

Kõik lootusjätke, astudes siit sisse.

(Dante „Jumaliku komöödia. Põrgu“, III–9)

Kapitalism sündis Firenzes

13. sajandil tasus kuningakoda linnale oma võlgu kulla asemel villas, mis kaleviks kooti. Tulu läks „rasvasele rahvale“ (*popolo grasso*): pankuritele, suurkaupmeestele ja kõrgemate tsunftide (manufaktuuride) vanematele. „Kõhn rahvas“ – keskklass ja kõrgem alamkiht – nõudis demokraatiat ning *ciompi* – alamklass – leiba. Mässude ärahoidmiseks Petrarca soovitas Vana-Kreekast eeskujuna võttes kehtestada türannia, mis võtaks rikastelt ja annaks vaestele. Töövõtjad tundsid rõõmu isegi katkust, mis vabastas töökohti ega heitnud armu ka eliidile. Talupojad olid pärisorjusest vabastatud ilma maata ja tööd tehti vaid tasu eest.

Põhjapoolses Itaalias olid juba toona olemas põhiseadusega vabariigid. Paljude, sh Dante Alighieri (1265–1321) ideaaliks oli üleüldine tugeva keskviimuga impeerium, mis hoiaks ära linnade ja riikide omavahelisi sõdu.

Firenzes tekkis ilmalik, endale elav inimene, kes pidas kõrgeimaks olendiks maa peal iseenest, jättes Jumala elu äärealadele.

Uut inimideali iseloomustas Salutati terminiga „*humanitas*“ (inimlikkus), mis vastandus metslusele ja loomaliikkusele ning tähendas haritust koos moraali, mida tehakse teoks praktikas. Uus tõusev klass – kodanlus – kulutas Firenzes kultuurile rohkem raha, kui seda on kusagil mujal ette tulnud, ja sellest linnast sai ajaloo suurima pöördepunkti – renessansi – kolle. Enamik tolle aja geeniusi töötas seal, teised olid Firenzega seotud.

Vaimselt jääb keskaja ja uusaja piirile Dante, kelle „Põrgu“ nägi tänavu trükivalgust ka eestindatult.

„Jumalaks oma riigis“

sai Dante järgi Fortuna – õnne, juhuse ja saatuse valitsejana, kelle kätte taevane Jumal usaldas maiste hüvede jagamise ja ümberjagamise. Ühtede rahvastele saatis ta hiilgust, teistele kidumist. Tema vastu inimesed oma tarkusega ei saa – neile on jäetud vaid hüvede pärast kisklemine. Fortunat austati ning samas ka neati renessansiajal rohkem kui head ja kurja tasuvat taevast Isa. Toona ei teatud, kust tuleb

Taasiseseisvumise juubelile mõeldes

Nii on korduvalt talitunud – kelle käes on meedia, selle käes on võim. Balti riikide taasiseseisvumise rasketel päevadel internatsid üritasidki oma võimu Leedus taastada mitte valitsuse residentsi, vaid ikkagi kõige olulisema „valitsusasutuse“ – teletorni – vallutamiseks. Eks meiegi valvasime kõige rohkem oma Raadiomaja ja teletorni. Pole ka meie riigi parempoolne valitsus rumalam ja sai aru: kui tahetakse oma võim igikestevaks muuta, on esmatähtis hõivata kõik meediakanalid. Kui ikka propagandavahendid on käes, võivad võimud end kindlalt tunda. Nüüd ongi jäänud neile pinnuks silmas ainuke opositsiooni ajaleht ja telekanal – kui ideaalne oleks riiki valitseda, kui saaks need segajad likvideeritud! Tõsi, valitsejad oskavad meediaomanike kaudu üles näidata suuremeelsust ja hõiskavad: kõige rohkem kirjutatakse keskajalehtedes ju Savisaarest! Paraku jäetakse mainimata, et seda tehakse vaid negatiivselt...

Olen märganud, et „mõõnaperioodidel“, nt valimiste vaheaegadel, antaksegi opositsioonile mõnikord sõna, kuid seda raevukamalt suletakse sõnaõigus pingete kasvades.

Hämmastav on kogeda, et kui

koalitsioonile kasulik, võidakse opositsioonilise erakonna siseelu lahkamiseks rakkesse seada kogu meedia. Nii on juhtunud nüüd, kui Keskerakonna esimehe kohale seati üles kaks võrdset tublit ja väärilist kandidaati: vana generatsiooni esindaja, juba üle 20 aasta Eesti tsentrijõude edukalt juhtinud Edgar Savisaar, ja noorema põlvkonna esindaja Jüri Ratas. Tahaks loota, et Jüri Ratas valitakse kongressil erakonna aseesimeheks.

Meedia tegutseb justnagu lootes, et üht kandidaati vaid kiites ja teist ohjeldamatult laites on võimalik Keskerakonda nõrgaks lõhestada. Selline kiitus tundub kahtlaselt võlts. Kas ei paista siit läbi sama ahvatlev stsenaarium, mida juba edukalt kasutati Tallinna linnavalitsuses Keski ja sotside koalitsiooni lõhkumisel ning rahvaliidlaste puhul, kus tugeva esimehe vahetamisega nõrgemakaliibriliste vastu viidi erakond lõpliku nullini?

Kahtlemata on Jüri Ratas vääri-line mantlipärija Edgar Savisaarele, kuid kas praegusel keerulisel ajajärgul on aeg juhi vahetuseks küps? Kas Ratas oma, tõsi küll, heade administraatorivõimetega on suuteline eras hoidma Eesti suurimat erakonda? Tahtmatult jääb kahtlus, et kui

poleks Savisaar, tekiks taas Eestisse tugevad vene erakonnad. Seni suutsime koos venekeelsetega ühises erakonnas rahumeelselt integreeruda ja pingeid maandada ühise kodu- rahu huvides. Meil aga ei osata või ei soovita seda positiivset teiste rahvusühendustega integreerumisel märgata – küllap silmad avanevad alles siis, kui pinged on kasvanud Ulsteriks (Eesti variandis). Eriti drastiline tundub Savisaare materdamine keskajalehtedes praegusel juubelihõngulisel ajal. Tuuli Koch kirjutas kenasti Postimehes, kui suurejooneliselt kavatsetakse vabariigi taasiseseisvumise 20. aastapäeva tähistada: välisministeeriumi ümarlaud, presidendi ja välisministri vastuvõtt, peaministri kohtumised Stockholmis, suur rahvapidu „Vabaduse laul“, Islandi päeva tähistamine, 20 aastat tagasi sündinud noore kõne...

Kellel saab midagi kõige selle vastu olla? Tähelepanu äratav hoopis, et meie vabaduse peategelase väike kõne enam ei mahu teiste kõrvale... Seepeale küsis linna esindaja: „Miks püütakse sel päeval eirata Edgar Savisaart, kel oli aastatetaguste sündmustes määrav roll?“

Isiklikult julgen arvata, et meie taasiseseisvumises võis üks

Mayeri trepp. Google'i pilt

määravamaid rolle olla Savisaare kahel kolmveerandtunnisel telefonikõnel Venemaa presidendile Boriss Jeltsinile. Küsiks: millega tegelesid samal ajal meie tänased kõrgeimad pidulised?? Kes olnuks tookord veel suuteline sellise vägiteoga hakkama saama? Küllap ka vaid Arnold Rüütel, teisi poleks jutulegi võetud. Tänu nendele kõnedele oli Eestisse lennanud meie kõige kriitilisematel hetkedel ja interrindelaste (Laari koostööpartnerid!) ees ka enda ohutusega riskinud Boriss Jeltsin, kes suutis maandada pingeid, et siin ei korduks kuriteod, mida OMON pani toime Lätis ja Leedus. Samuti suutis Jelt-

sin maha rahustada kohaliku Vene garnisoni.

Väärib märkimist, et Island oli küll esimene julge riik, kes tunnustas Eesti taasiseseisvumist, kuid siiski jäi see sümboolseks tunnustamiseks, sest USAjt suurriigid julgesid vaba Eestit tunnustada alles pärast seda, kui seda oli teinud Jeltsini Venemaa.

Solvav on Tuuli Kochi ütlemine, et Savisaar olevat Vabaduse kella näol juba enesele ausamba püstitanud. Tahaks vastu küsida: millise ausamba on endale teinud Ansip, Laar ja Aaviksoo?

Udo Knaps, Märjamaa, Rapla maakond

elik põrgu Eesti Vabariigis

konkurentsi tingimustes edu või häving. (Ei teata tänini. Miks on Nokia aktia hind 11 aastaga kukkunud 23 korda – seda me ei tea. Parempoolne professor Andres Arrak psühholoogiseerib ja moraliseerib (PM 2.05), kuid nii jääb jutt reaalse inimese asemel abstraktse inimese tasandile. Üliberaalne maailm sunnib peale sellist tüüpi valikuid, nagu omal ajal oli Eestil valida – Hitler või Stalin? Enamus ei saagi midagi valida.)

Rikkuse kehastuse Pluto saadab Dante Põrgu neljandat ringi valvama – seal võitlevad omavahel ihnsad ja ahned. Maist elu nautinud hauataguse elu eitajate koht on koos väärusulistega tulepõrgus. Dantel on raske varjata mõtet, et maine elu polegi nii tühine ja kohutav, nagu kirik õpetas. Põrgusse määratud ei igatse Taevast, vaid silmapaistvat eneseteostust Maa peal. Suurimas valus ongi prominendid, kelle hulgas kohtab hulgaliselt poliitikutid, sh paavste.

Saatan ise on Taevast Maa keskpunkti heidetud puhas materiaalsus.

(Vulgaarmajanduslik mõtteviis on meil valitsenud 20 aastat: enne saame rikkaks, küll siis on, mida jagada ja kullutada. Sellist aega pole ial olnud ega tule kunagi.)

Põrgu põhjas on reeturid – nemad piinlevad liikumatuna jões.

Nõid Nastja „tarkuste raamat“

väidab Põrgu olevat üksnes Maa peal. Jean-Paul Sartre'i järgi on selleks teised inimesed. Seevastu antiik- ja keskaja piiril elanud kirikuisa Augustinus pidas maiseid jubeidusi igaveste eelaimduseks. Ega elu enamikul saagi parem olla, kui inimtegevuse eesmärgiks pole inimene, nagu see on Keskerakonnal või sotsidel, vaid tootmine ja rikastumine.

Ainult 30% kaasmaalasi peab praegust elu paremaks kui 20 aastat tagasi. Eluga rahul olemise poolest oleme OECD riikide hulgas tagantpoolt kolmandad. See on rahva parempoolsete valikute loomulik tulemus. Mart Laari rajatud „uus ühiskond“ sünnitas „uue inimese“, kellele on loomulik, et osa inimesi toitub prügi-kastist ja kodutud kõngevad sadade kaupa tänavatel urgastes. Selline aeg võib tagasi tulla, kui Euroopa „hoolekanderiik“ ehk „sotsiaalaurik“ globaalookeanile sobimatuks muutub, nagu Hardo Pajula väidab (PM 31.05). Siis poleks inimeste abita jätmise hoolekodudes või laste pidamine koerte tase mel enam skandaal.

Praegu elab Eestis vaesuses või vaesusriskis 57% rahvast, hinnad tõusevad meil Euroopa riikidest kõige kiiremini.

Alampalk 278 eurot, inimväärne pension, 80 000 töötut, kellest enamik ei saa ei õpet ega abiraha, lastetoetus 19 eurot olukorras, kus kümned tuhandad neist nälga ja viletsust

kannatavad – see on maine põrgu. Tühi kotttoobülimajja. Enamik ei saa osta seda sööki, mida tahaks. 100 000 kaasinimest ei jõua enam süüa osta. President T. H. Ilvese poolt valusal häälel tehtud etteheited Tallinna koolikatsete kohta tundusid puru silma ajamisena. Seitsmesse kesklinnakooli tuleb 70% lapsi kõrgklassidest, presidendipaari tütar käib Vana linna Hariduskollegiumi koolis.

Valusast valusam on nende laste saatus, kelle elutrajektoori määrab rahapudus. Lastekaupade, sh lasteraamatute ja kunstitarvete hinnad, samuti kultuuriürituste piletid, on meil

Praegu elab Eestis vaesuses või vaesusriskis 57% rahvast, hinnad tõusevad meil Euroopa riikidest kõige kiiremini. Alampalk 278 eurot, inimväärne pension, lastetoetus 19 eurot.

laes. Laine Randjärv (Jänes) ei varjagi, et vanematoetus oli mõeldud eeskätt jõukamatele peredele; vaeste lootusetust selles süsteemis õigustab ta ülejäänute „kindlustundega“ (PM 24.05).

Jaak Allik ja Andres Laasik peavad meie väidetavaid kulusi kultuurile (2,3% SKP-st) mingiks eksituseks. Mujal on ka rohkelt rikkaid sponsoreid ja näiteks kirikukogudustel jätkub raha kultuuri edendamiseks. Nõukogude ajaga võrreldes on väärtkirjanduse tiraažid langedud 100 korda ning toona sai tavainimene endale teatris- ja kontserdilkäimist lubada.

Inimese hinge mõrtsukaid

on läbi ajaloo peetud ihu tapjatest hullemaks.

Parempoolsed süüdistavad vaeseid ja eluheidikuid nende hädades. Nood hävitavad end seetõttu etteheidetega enesele, aimamata, et ristiusu järgi on süüdistajaks kurat (*diabolos*) ja iga inimene vastutab teise eest. See ongi rahvus ja eetika. Gustav Naan väitis küberneetikat tutvustades, et jumalaga kaarte mängiv inimene kaotab igal juhul, sest kaarte segav juhus mängib jumalaga kokku. Juba matemaatilisel tuleb rikkus rikkusest ja vaesus vähesest rahast. Üle poole rahvast ei tee mingeid valikuid, kogu raha läheb sundkulus-tele (toit, eluase, ravimid jms). Euro ajal jääb neil rahast pidevalt puudu. Igal inimesel on rahaline piir, millest allpool ta oma inimlikke omadusi kaotab. See on pideva stressi allikas.

Vaba tahe, mida Dante ja parempoolsed rõhutavad, on, teaduslikult võttes, pigem illu-

sioon. Aju koostab tegevus- plaane ajukoore esimeses võõtmes Brodmani 24. ala kõrval ja teadvusesse jõuab selle tulemus.

Me oleme heidetud reklaami ja propaganda lakkamatute valde, varjamiste ja pooltõdede maailma, mida minister Jaak Aaviksoo õigustab. Näiteks Aarne Rannamäe otsis oma 17. mai saates kultuuripealinnast intensiivselt ainult halba ja püüdis head pisendada nii kuis oskas. Suurimad ajalehed on parempoolse meediamagnaatide Mart Kadastiku ja Hans H. Luige kontrolli all.

Mis vabadust meil olla saab? Tasub meenutada, et rahvas on pidevalt kriitikata uskunud parempoolsete imeilusaid lubadusi ja nende poolt hääletanud. Valetajad ja petised on maailma semiootilise korra hävitajad (Juri Lotman). Dante jätab nad koos varastega piinlema Põrgu eelviimasesse ringi.

Valitsuste prioriteet – klassihuvid

– paistavad välja lubadusest alandada üldist maksukoormust, kuigi see on üks vaesuse põhjusi. See on aga soodne rikkastele, nagu ka meil kehtiv proportsionaalne tulumaks, mis tsiviliseeritud maailma eriti hästi ei sobi. Kõige ebaõiglasem on käibemaks, eriti toidult ja lasteasjadelt, mida valitsus eelmisel suvel armu andmata tõstis. See riisub vaeseid, kes kogu oma raha n-õ ära elavad, ja kasvatab inflatsiooni. Viimane ongi meil Euroopa kõrgeim.

Täiesti vastutustundetud on alandada makse olukorras, kus madala palga pärast, ehkki mitte ainult seetõttu, lahkuvad isegi kaadrisõjaväelased.

Päästekomandodel pole raha end elude päästmiseks piisaval hulgal komplekteerida ja meditsiiniõdesid läheb ära rohkem kui neid peale tuleb. Elama asutakse riikidesse, kus maksukoormus on üle 50% SKP-st, eeskätt Soome, sest seal on inimsuhted inimlikumad.

Soovitus raha lugeda raha juurde ei too: arvestus võib hoopiski panna iga leibkonnaliikme kõiki liigutusi rahasse ümber arvestama.

Emapalk röövis viimsegi pühaduse – emaduse. Sündivuse ajutisel kasul enne lõplikku langust on muud põhjused kui emapalk.

Uue omariikluse aega ei saa rahuldavalt mõista ilma uuringuteta seaduste rahalisest kasust või kahjust eri inimgruppidele. Töölepinguseadus oli mäng ainult ühte värvasse, lubatud tööhõivekasv oli ainult pettus.

Ka kõige rängematel ajaloopeerioididel on eesti rahvas soovitud vähemalt õiglast kohut ning käinud isegi kuningalt ja keisrilt abi palumas. Nüüd ei saa valdav osa inimesi oma õigusi kohtus kaitsta liiga kõrgete lõivude tõttu, õiguseotsimise jäeb rikkast privileegi. Eesti kohus peab lisaks õigusemõistmisele ka endale

raha teenima. Kahtlustatava või süüdistatava õigusi tahe- takse nõukogude ajaga võrreldes veelgi vähendada (vt L. Glikman PM 20.05).

Teoreetilisest materia- lismist praktilisse

jõudsimeni, et ise arugi ei saanud. Kes poleks kuulnud parempoolsete väidet, et inimesed peavad toitumiseks, riietumiseks ja peavarju leidmi-seks tootma ning teenitu järgi elu seadma, alles siis saab muust rääkida.

Vähesed teavad, et nii sõnastas Friedrich Engels lühidalt Karl Marxi õpetuse põhisisu.

Oravate kollane retoorika ja praktika meenutab punast, mis pidas lõputut, lausa sõjalist võitlust majandusliku arengu eest. Selle nimel käis küüditamine, peeti sõdu ja orjalaagereid. „Marxi teostest ei leia õieti sõnagi sotsialismi majandusest,“ kirjutab Karl Popper äsjailmunud „Avatud ühiskonna“ 2. köites.

Kui Marxile oli tootmine lõppkokkuvõttes peamine elu määrav jõud, siis IRL ja Reformierakond raiuvad kui rauda selle emasust, sest nii saab Eesti eliit veelgi rohkem oma kukruid täita. Viga on hukatuslik. Kultuur on inimelu eeldus ja keskkond, meie põhimõtteline erinevus loodusest. Kriisid ja kapitalismi võimalik hukksun- nivad paljusid Marxi „Kapitali“ uuesti kätte võtma. Selle mõistmiseks on vaja tunda nii Hegeli „Loogika-teadust“ kui ka „Vaimu feno-menoloogiat“, mille järgi on maailma põhialuseks abso-luutse idee areng ehk Kultuur.

Kommunismi väljamõtledjad elasid metsiku kapitalismi aeg- sel Inglismaal, kus tööinimesed nälgisid, nende keskmine elu- iga oli 30 aastat ja sellele lõpu ennustamine oli sotsialist K. Popperi meelest eeskätt moraalne. Marx hävitas vähemalt ebainimliku „kristlikkuse“, mis ülistas nälga ja ääretuid kannatusi.

Kui Hegelile oli riiklus Jumala triumfikäik Maa peal, siis kommunistidele vägivaldapaar, mille abil rikkad vaestelt tööd ja raha välja pressivad. Ega kommunistid ise paremad ol- nud. Unistades riigi kadumi- sest, löid nad maksimaalselt totalitaarse riigi. Kahjuks ei seostata Eestis enam kuigivõrd kommunistliku revolutsiooni ja režiimi kuritegusid nälga ja rõhutud rahva võitlusega pa- rema tuleviku nimel, samuti oli need „Araabia kevade“ selgeks põhjuseks.

Paljud ameeriklased eesotsas president Barack Obamaga saavad aru, et rikkad on makse makstes ja vaeseid koheldes liiga ihnsad olnud, iseendale aga meeletult kulutanud. Riigi- võlg ulatub aastase SKP-ni. Marxi järgi hukub kapitalism rikkaste ja vaeste vahelises kur- ristikus ükskord niikuinii.

Targemad ja ausamad on kõige hullemat kartes püüdnud juba 700 aastat katastroofe vältida, nagu Dante omal ajal. Meil on nemad aga enamuse põlu all.

TALLINNA TV

8. - 14. august

ESMASPÄEV, 08.08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011, "Väike Merineitsi"
19:30 Hingelt tugevad 3*
20:00 Tallinna Päev 2009*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 Dokumentaal: Päev minu elust. Anne*
21:20 Lihtsalt koos
22:55 KAVA
23:00 Hingelt tugevad 3*
23:30 Tallinna Päev 2009*
00:00 TÄNA*
00:20 Dokumentaal: Päev minu elust. Anne*
00:50 Lihtsalt koos (Ensemble, c'est tout, Prantsusmaa 2007)*
02:25 InfoTV

TEISIPÄEV, 09.08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011, "Seene varjus"
19:10 Vaba Mõtte Klubi 7/8*
20:10 Õigusnõu*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 KodanikuTV. Südame- ära*
21:20 Seitse mõõka (The Seven Swords, Hong Kong 2005)
23:30 KAVA
23:35 Vaba Mõtte Klubi 7/8*
00:35 Õigusnõu*
00:55 TÄNA*
01:15 KodanikuTV. Südame- ära*
01:45 Seitse mõõka)*
03:55 InfoTV

KOLMAPÄEV, 10.08

12:00 OTSE: LV pressikonverents
18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011, "Tare-tareke"
19:15 Alternatiiv*
19:30 LV pressikonverents*
20:00 Kultuuritehas*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Garaazist välja*
21:30 Estica. Suur Rannavärv
22:00 Hindamatu (Hors de Prix, Prantsusmaa, 2006)
23:40 KAVA
23:45 Alternatiiv*
00:00 LV pressikonverents*
00:30 Kultuuritehas*
01:00 TÄNA*
01:30 Estica. Suur Rannavärv*
02:00 Hindamatu (Hors de Prix, Prantsusmaa, 2006)*
03:40 InfoTV

NELJAPÄEV, 11.08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011
19:30 Aleksei Turovski lood, 1. osa*
20:00 KodanikuTV. Südame- ära*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 Dokumentaal: Siima Škopi muinasjutuline maailm
21:20 Teine tulemine (Deuxieme Souffle, Prantsusmaa 2007)
23:50 KAVA
23:55 Aleksei Turovski lood, 1. osa*
00:25 KodanikuTV. Südame- ära*
00:55 TÄNA*

01:15 Dokumentaal: Siima Škopi muinasjutuline maailm*
01:45 Teine tulemine*
04:15 InfoTV

REEDE, 12.08

18:55 KAVA
19:00 TeTeVeke
19:20 Kuum ja terav*
20:00 Kultuurimeeter*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 Terve tervis*
21:05 Laagna laul 2011
21:35 Meistrite linn 5. saade
21:55 Kaotatud täht (La stella che non c'è, Itaalia 2006)
23:40 KAVA
23:45 Kuum ja terav*
00:25 Kultuurimeeter*
00:55 TÄNA*
01:15 Meistrite linn 5. saade*
01:35 Kaotatud täht*
03:20 InfoTV

LAUPÄEV, 13.08

09:25 KAVA
09:30 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011, "Väike Merineitsi"
10:00 Hommikukohv*
10:30 Kultuuritehas*
11:00 Estica. Suur Rannavärv*
11:30 Riisi rapsoodia
13:20 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 Sõprus 65. Juubelkontsert, 2. osa*
20:00 Hingelt tugevad 3*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:45 Euroopa tee, 6. saade
21:00 Kultuurimeeter*
21:30 Riisi rapsoodia)*
23:20 KAVA
23:25 Sõprus 65. Juubelkontsert, 2. osa*
00:25 TÄNA*
00:40 Riisi rapsoodia)*
02:30 InfoTV

PÜHAPÄEV, 14.08

09:25 KAVA
09:30 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011, "Seene varjus"
09:40 TeTeVeke: Laste teatrifestival KRÖF 2011, "Tare-tareke"
10:00 Terve tervis*
10:30 Hommikukohv*
11:00 Alternatiiv*
11:15 Euroopa tee (European way), 6. saade*
11:30 Kus on Fred? (Wo ist Fred, Saksamaa, 2006)
13:10 InfoTV
18:55 KAVA
19:00 Linnaruum, 3*
19:30 Vaba Mõtte Klubi 7/8*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:45 Euroopa tee (European way), 6. saade. Vene keeles*
21:00 Vahtang Kikabidze kontsert Vene Kultuurikeskuses 2. osa
22:00 Kus on Fred? (Wo ist Fred, Saksamaa, 2006)*
23:40 KAVA
23:45 Linnaruum, 3*
00:15 Vaba Mõtte Klubi 7/8*
01:15 TÄNA*
01:30 Kus on Fred? (Wo ist Fred, Saksamaa, 2006)*
03:10 InfoTV

Nädala juubilar GUNNAR AARMA 95

Aeg-ajalt ilmuvad maailma eri paikadesse Suured Hinged, kes jätvavad sügava jälje mitte ainult tolle geograafilise piirkonna ajalukku ja igapäevasesse ellu-ollu, vaid käivitavad tunduvalt globaalsemaid protsesse – muutes maailma natukene paremaks, kui too antud hetkel on. Siinkirjutaja on sügavalt veendunud, et Gunnar Aarma oli just üks selliseid Suuri Hingi.

Ta on õelnud, et mitte keegi ei saa minna maailma parandama, aga et igapäevaste süda peaks maailma pärast valutama. Ta ütles, et inimene peaks suutma mõelda end oma maailma keskpunkti ning püüda maailma paremaks muuta vaid ennast paremaks muutes.

Suur Teadjamees, õpetaja ja valgustaja Gunnar Aarma sündis 6. augustil 1916 Tallinna vanalinnas auväärse tekstiilikaupmehe peres. Ta on ise vestnud, et kasvas kui täiesti tavaline „kuldse nooruse“ esindaja. Õppis Jakob Westholmi gümnaasiumis, kus ta olla sõpradega vahel ka poppi teinud ja isa purjehajaga mõnda Helsingi restorani lõunat sööma sõitnud. Samas pidas ta oma esimeseks ning vaat et tähtsaimaks vaimseks suunaajaks kirjandusõpetajat, kes andis noorele Aarmale kahtsada raamatut sisaldava nimekirja. Õpetaja olla seda nimistut andes õelnud, et kui noor-

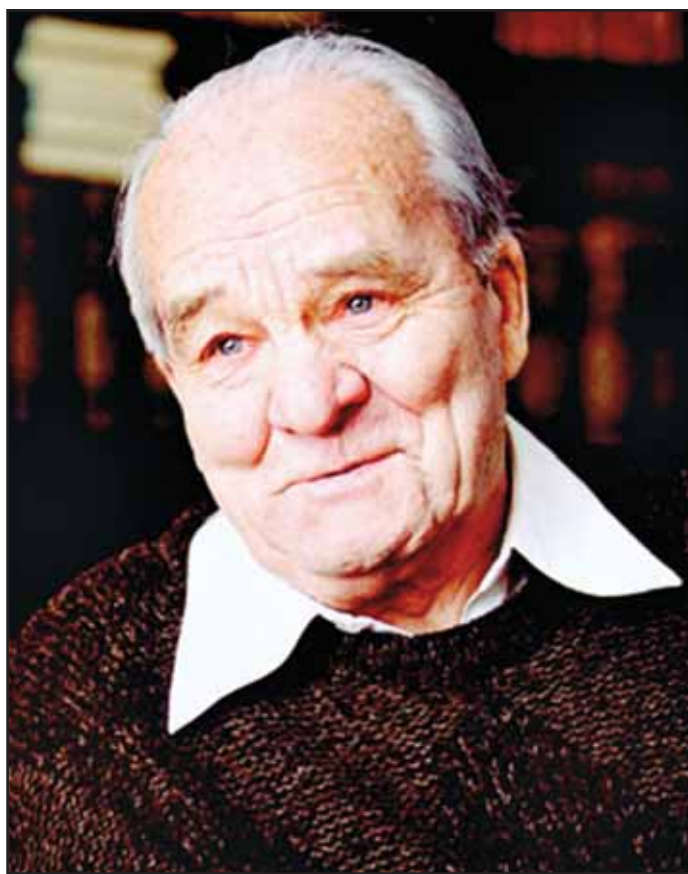
mees tahab elus midagi saavutada, siis lugegu hakatuseks need raamatud läbi, ja mitte lihtsalt lugegu, vaid nii, et loetut ka mäletab.

Poisil olla nende raamatutega alul küllalt raske olnud, kuid siis olevat ta maitse suhu saanud ning lugenud peaaegu et ööd-päevad läbi. Muide, 1941. aastal, mil Gunnar Aarma arreteeriti, jäi tema korterisse maha umbes 5500-kõiteline raamatukogu.

Kui koolid said läbi, suundus Gunnar Aarma Euroopasse. Tema ees avanesid London, Milano, Berliin, Pariis. Sel ajal esindas ta oma isa tekstiilifirmat, täiendas end ülikoolides, töötas ajakirjanikuna (oli Rahvusvahelise Ajakirjanike Liidu liige) ning ... tegi koostööd Inglise salaluurega, nagu räägivad kurjad keeled.

Eelkõige just viimane tegevusala olevat teda viinud kokku sõjaks valmistuva Saksa Wehrmachti kõrgemate ohvitseridega ning isiklikult ka Adolf Hitleriga. Veel olid tal Hispaania kodusõja ajal, kus viibis ajakirjanikuna, küllalt lähedased suhted Franco perekonnaga.

Samas ei piirdunud Aarma suhtlusringkond vaid sõjarditega. See oli tohutult lai – temaga ühel ajal Hispaanias viibinud Ernest Hemingwayst kuni Pariisi lõbutudrukuteni välja, kelle psühholoogiast ta

olla isegi raamatu kirjutanud (või peaaegu kirjutatud) ja pidi 3. septembril 1939 Jena ülikoolis doktorikraadi kaitsma. Enne sõda tuli Aarmal Saksamaalt ja üldse Euroopast kiiremas korras lahkuda ning ka Gestapos istuda.

Gunnar Aarma edasine tee viis idamaadesse. On öeldud, et kui tuleb õige aeg, kuulub õpetaja oma õpilase kutset. Juba 1933.

aastast ka vabamüürlaste looji liikmeks olnud Aarma vaimsed otsingud viisid ta kokku guruga, kes pühendas noormehe inimkeha ja maailma saladustesse ning tutvustas talle joogafilosoofiat. „Sinu töö on inimeste küsimustele vasta,“ olla guru öelnud. Just sellega Gunnar Aarma suurema osa oma elust tegeleski.

Idamaades süüvis Gunnar Aarma jooga ja muude vaimsete

tarkuste uurimisse. Tänu tohutule õppimisvõimele ja loomulikule andekusele initsieeriti ta mitmes kinnises vaimses koolis ja pühitseti ka islami usku – lausa kaks korda.

Kogu tema noorusaeg oli kui põnev seiklusfilm – olnud spioonimängudega, romaanidega, salapäraga ja vahel ka põgenemistega, kus toimusid tulevahetused.

Tõepoolest, nagu James Bondi filmides...

Vahetult enne sõda tuli Gunnar Aarma tagasi Eestisse, kus ta 1940/1941. aastavahetusel abiellus, nii et jõudis enne surma (2001. aasta veebruaris) tähistada ka oma 60. pulma-aastapäeva.

„Ilus elu on olnud,“ olla ta enne oma teemantpulmi öelnud. „Olen sajabrotsendilisel õnnelik. Ei mina ega minu abikaasa (Heljo) pole viimase kolmekümne seitsme aasta jooksul päevagi haige olnud, ka pole meiega ühtegi õnnetust juhtunud. Oleme eluaeg teineteist armastanud ning veetnud suure osa ajast kallistades – miks ei peaks ma õnnelik olema?“

Gunnar ja Heljo Aarma abielu käis läbi tulest ja veest ning kõik raskused vaid karastasid seda. Kooselu algas üsna kohutavalt. 14. juunil 1941, natuke üle poole aasta peale abiellumist, arreteeriti nad

mõlemad. Gunnar Aarma vabanes alles 1957. aastal.

Repressiooniaastate jooksul oli ta koos naisega 10 aastat asumisel, pärast aga istus veel kümnes eri laagris ja 12 vanglas, saavutades sellise autoriteedi, et kriminaalkurjategijad määrasid ta Kohtunikuks. See on aga laagrihierarhias üks autoriteetsemaid „ameteid“. Gunnar Aarmat solgutati viimase kuue vangistusaasta jooksul iga poole aasta tagant uude laagrisse või vanglasse, mis olnud äärmiselt tülikas, kuid kord omandatud autoriteet ja austus käisid temaga kõikjal kaasas.

Gunnar Aarma elas vaid oma elu viimased aastad Tallinnas isakodus. Pärast Venemaalt naasmist elas ta Pärnus, kus rajas endale kodu, kasvas lapsi, töötas muusikakoolis klaveriõpetajana ning võttis aastast vastu üle kahe tuhande abi- ja vastuseotsija.

1990-ndail ilmusid tema sulest kaheksa vaimuseraamatut. Eks need oleksid ilmunud nähtavasti varemgi, kuid võimud püüdsid igati tema suud sulgeda. Gunnar Aarma aga ei teinud sellest väljagi, vaid võitis kõik lõõgid vastu stoilise rahuga, kallistas Heljot ning naeratas oma iidse tarkusega täidetud naeratust.

Gunnar Aarma sügav austaja
Ivari Vee

Tuntud inimesed tagasivaatepeeglis

Viimastel aastatel meil lahvanud elulooraamatute buum on igati kooskõlas turumajanduse põhipostulaadiga – nõudmine käivitab pakkumise. Need raamatud on lugejate hulgas tõepoolest sedavõrd populaarsed, et paljud jõuavad müügiedetabelite tippu ja raamatukogus tuleb nende laenutamiseks pikka aega järjekorras seista.

ENDEL RIHVK
kolumnist

Küllap valmistab selline olukord meeletu ilukirjanduse väljaandjatele ja seetõttu kuulub vahel arvamusi nagu poleks elulooraamat tõeline kirjandus. Ometi võib leida argumente ka nende lugejate eelistuste kaitseks, kes sedasorti raamatute üllitamist kiidavad. Esimesena võiks nimetada memuaaride jm taoliste raamatute sarnasust dokumentaalfilmidega. Ka need filmid on paljude arvates hoopis huvitavamad kui tänapäeval massiliselt toodetavad ajuvaba sisuga mängufilmid. Samamoodi ei soovi kõik inimesed kulutada aega ja raha ilukirjandusele, kust pahatihti paistavad välja autorite meelevaldsete fantaasiate traageliidid ja vohab head maitset riivav sõnakasutus. Mõistagi ei saa kõnealuste raamatute puhul maha vaikida paljudele inimestele omast

kiasustust piiluda teiste, eriti aga millegagi silma paistnute, eraellu. Kui seal avastatakse midagi sellist, mida lugejal endal on tulnud üle elada, siis annab see võimaluse kuulusega mingil määral samastada nende nooremate lugejate motiivi, kes soovivad teada, millise hinnaga on raamatukangelane oma positsiooni saavutanud. See annab neile võimaluse endalt küsida: kas ka nemad suudaksid millegi seesugusega toime tulla?

Siinkohal lõpetaksin targutamise ja jagaksin muljeid nendest möödunud aastal ilmunud raamatutest, mida õnnestus talvel lugeda.

Huvitaval kombel sattusid need olema sellised, et neist sai moodustada paarid, mida on omavahel võimalik võrrelda. Seejuures võib olla küll teatud subjektiivsust, kuid usun, et need muljed annavad ometi ainekust arutlusteks. Aga otsustage ise!

SARNASED: Urmal Alenderi (pildil) ja Raimond Valgre elukäigus ja muusikuteel võib otsija sarnasust leida.

Kahe muusiku sarnane saatus

Elulooraamatute puhul saab eristada kolme liiki. Esimese moodustavad need, mille on kirjutatud või linti rääkinud inimene ise. Teise kuuluvad need, kus autor on oma kan-

gelase tegemisi kõrvalt jälgides, tema enda kommentaare arvestades ja lähedasi küsitledes loo kokku seadnud.

Kolmas liik on kõige komplitseeritum, kuna siin tuleb autoril portreerida meie hulgast juba lahkunud inimest.

Viimasesse rühma kuuluvad raamatud kahest legendaarsest muusikust – Raimond Valgrest ja Urmal Alenderist.

“Raimond Valgre legendi” autor on Jaak Ojakäär, “Urmal Alender: lõputa lookleval teel” on kirja pannud Paavo Kangur. Esmapilgul võib

tunduda, et nende raamatute kangelasi ei saagi võrrelda, sest nad elasid sedavõrd erinevas ajas ja tingimustes. Ometi on neis meestes nii mõndagi ühist. Mõlemal kujunes juba varajases nooruses välja huvi levimuusika vastu,

nii et millegi muuga tegelemine ei tulnud nende puhul kõne allagi kuni nende lühikesse elu lõpuni.

Mõlemad surid noorelt, peaaegu ühehealistena. Kuigi Valgre oli muusikuna instrumentalist ja Alender põhiliselt laulja, siis mõlemad jätsid oma nime Eesti levimuusika ajalukku eelkõige suurepärase laulude autorina, kusjuures kumbki kirjutas ise ka oma parimate laulude tekstid.

Kuulajate südamesse minev muusika on enamasti ikka inspireeritud tunnetest vastassoost vastu. Nii Valgrel kui ka Alenderil oli arvukalt silmarõõme ja tõsisemaid kiindumusi, mis kajastuvad ka nende lauludes.

Sellega paraku sarnasus lõpeb, sest Valgre puhul ei soosinud aeg püsisuhete kujunemist, Alender oli aga kaks korda ametlikult abielus ja kihlatud ka oma viimse elukaaslega. Nii Valgre kui ka Alenderi elukäiku mõjutasid olulisel määral maailmas toimunud sündmused. Valgre elu pööras pahupidi Teine maailmasõda ja Alender pidi siirduma võõrsile, sest kodumaal ei jätkunud talle Nõukogude Liidu lagunemisele järgnenud vaakumis tööd ja leiba. Kui Valgre viis

fataalse lõpuni muserdatud elu tõttu välja kujunenud alkoholism, siis Alenderi hauaks sai meri, nagu talle oli kunagi ka ette kuulutatud.

Vaatamata sellele, et Valgre surmast on möödunud juba üle 60 aasta, on Jaak Ojakäärul raamatu kirjutamisel olnud häid abilisid. Eelkõige tema isa Valter Ojakäär, kes on viimane elusolev Valgresta koos mänginud pillimees. Õnneks on saadud kasutada ka Artur Rinne, Georg Metssalu jt Valgrest tunduvalt muusikute mälestusi. Kõigele vaatamata tõdeb autor, et päris lõpuni ei suuda Raimond Valgre fenomeni avada keegi.

Paavo Kanguril on materjali hankimine olnud mõnevõrra lihtsam, sest tänu lühemale ajadistantsile on tal olnud olnud võimalik küsitleda paljusid, kes Urmal Alenderiga koos elasid või musitseerisid. Seetõttu saab ka pilt värvikam ja raamatukangelase isik mitmeplaanilisem.

Mõlemad autorid on aga olnud põhjalikud ja faktitõepäsed, mistõttu lugeja saab hea ülevaate muusiku okkalisest ja raskest elukutsest.

...jätkub järgmistes
Kesknädalates